

KONINKRIJK.

LES 9

1	GEBED
----------	--------------

Bid om Gods leiding door Zijn Geest, voor bewustwording van Zijn aanwezigheid en voor het luisteren naar Zijn stem. Wijd deze groep en les toe aan de Heere.

2	UITWISSELEN (20 minuten) [STILLE TIJDEN] 1 SAMUËL 2, 3, 7 en 8
----------	--

Deel (of lees) om de beurt in het kort wat je in een van je stille tijden uit de toegewezen Bijbelgedeelten geleerd hebt (1 Samuël 2, 3, 7 en 8). Luister naar de persoon die deelt, neem hem serieus en accepteer hem. Ga niet verder in op wat hij deelt. Maak aantekeningen.

3	MEMORISATIE (5 minuten) [SLEUTELVERZEN UIT ROMEINEN] (3) ROMEINEN 1:17
----------	--

Repeteer twee aan twee:

(3) Romeinen 2:5. Maar in overeenstemming met uw hardheid en uw onbekeerlijke hart hoopt u voor uzelf toorn op tegen de dag van de toorn en van de openbaring van het rechtvaardig oordeel van God.

4	ONDERRICHT (85 minuten) [DE GELIJKENISSEN VAN JEZUS] HET ZELFGROEIENDE ZAAD, HET ZUURDEEG EN HET MOSTERDZAAD
----------	--

“De gelijkenis van het zelfgroeïende zaad” in Markus 4:26-29,
“de gelijkenis van het zuurdeeg” in Lukas 13:20-21
en “de gelijkenis van het mosterdzaad” in Markus 4:30-32 zijn gelijkenissen over
DE GROEI IN GODS KONINKRIJK.

“Een gelijkenis” is een aards verhaal met een hemelse betekenis. Het is een levensecht verhaal of een illustratie ontworpen om een geestelijke waarheid te leren. Jezus maakte gebruik van gewone dingen en alledaagse gebeurtenissen om licht te werpen op de geheimenissen van het Koninkrijk van God en om mensen te confronteren met de werkelijkheden van hun situatie en de noodzaak van hun verandering.

Wij bestuderen deze gelijkenis met behulp van de zes richtlijnen voor de uitleg van gelijkenissen (Zie Handleiding 9, supplement 1).

A. DE GELIJKENIS VAN HET ZELFGROEIENDE ZAAD.

Lees Markus 4:26-29.

1. Begrijp het natuurlijke verhaal van de gelijkenis.

Introductie. De gelijkenis wordt met figuurlijke woorden verteld en de geestelijke betekenis van de gelijkenis wordt hierop gebaseerd. Daarom bestuderen wij eerst de woorden en de culturele en historische feiten van de achtergrond van het verhaal.

Bespreek. Wat zijn de levensechte elementen van het verhaal?

Aantekeningen.

De groei van een plant is een geheimenis. In de natuur is “groeien” altijd een wonderlijk geheimenis! Of het gaat over de groei van planten of bomen, dieren of mensen, niemand kan afdoende uitleggen waarom en hoe groei plaatsvindt! De boer werpt (zaait) het zaad op de aarde, terwijl hij heel goed beseft dat hij het zaad niet kan doen groeien. Hij heeft geen controle over de processen van ontkiemen, uitspruiten, groeien, vrucht vormen of vrucht dragen. Vele dagen en nachten gaan voorbij waarin de boer niets aan de planten doet en toch blijven ze doorgroeien! Hij weet niet *hoe!* Al wat de boer kan doen, is om te vertrouwen dat het zaad zal groeien en om geduldig tot de oogsttijd te wachten. Natuurlijk heeft de boer wel een functie: hij kan het zaad met aarde bedekken, het onkruid wieden, de aarde losmaken, kunstmest toevoegen, misschien besproeien en tegen de felle zon afdekken. Al deze activiteiten zijn belangrijk, maar niet bepalend voor de groei!

Het zaad van een plant is een potentieel wonder. Vanzelf, zonder enige zichtbare oorzaak en zonder enige menselijk toedoen, ontkiemt het zaad in de aarde, spruit het uit, wordt het een lange halm, vormt het een aar en daarna het volle koren in de aar. Het is alsof God aan dit kleine zaadje het geheim van groeien heeft toevertrouwd, zodat het nu als 't ware precies weet wat het moet doen, wanneer het dat moet doen en hoe het dat moet doen! God heeft aan het zaad een grote potentiële kracht of vermogen toegekend!

De groeistadia. De overgang van één groeifase naar de volgende groeifase vindt zo geleidelijke plaats dat het niet met het blote oog waarneembaar is. De boer kan niet aantonen op welk moment de halm in een aar ontwikkelt of wanneer de rijen zaden in de aar tot ontwikkeling komen. Onder normale omstandigheden is 'groei' onvermijdelijk! Niets kan het groeiproces stoppen!

De oogst wijst naar succes en overwinning. Markus 4:29 zegt letterlijk: "Als de vrucht het toelaat, zendt hij (de boer) meteen de sikkel erin, omdat de oogsttijd aangebroken is." De beschrijving van de oogsttijd is dramatisch: "Meteen wanneer de oogsttijd aangebroken is" zal de boer de oogst binnenhalen!

2. Bestudeer het verband en bepaal de elementen van de gelijkenis.

Introductie. Het verband van het "verhaal" van de gelijkenis kan bestaan uit "de achtergrond" en "de uitleg of toepassing" van de gelijkenis. De achtergrond van de gelijkenis verwijst naar *de aanleiding* om het verhaal te vertellen, of beschrijft *de omstandigheden* toen het verhaal verteld werd. De aanleiding wordt gewoonlijk *vóór het verhaal* gevonden en de uitleg of toepassing wordt gewoonlijk *ná het verhaal* gevonden.

Ontdek en bespreek. Wat is de aanleiding, het verhaal en de uitleg of toepassing van deze gelijkenis?

Aantekeningen.

(1) De achtergrond van de gelijkenis staat in Markus 4:1-25 en 30-34.

Uit Markus 4:33-34 blijkt het dat toen Jezus de gelijkenis van de zaaier in vers 3-9, de gelijkenis van het zelfgroeïende zaad in vers 26-29 en de gelijkenis van het mosterdzaad in vers 30-32 vertelde, hij tot de schare mensen sprak. Er staat: "En door veel van zulke gelijkenissen sprak Hij het Woord tot hen, voor zover Zij het horen konden, en zonder gelijkenis sprak Hij tot hen niet, maar Hij verklaarde alles aan Zijn discipelen als zij alleen waren."

(2) Het verhaal van de gelijkenis staat in Markus 4:26-29.

(3) De uitleg of toepassing van de gelijkenis. Jezus legde deze gelijkenis niet uit. Daarom moeten wij de uitleg vanuit het verhaal van en het verband van de gelijkenis afleiden. (Zie E).

3. Bepaal welke bijzonderheden in de gelijkenis relevant zijn.

Introductie. Jezus heeft niet bedoeld dat elke bijzonderheid in een gelijkenis noodzakelijk een geestelijke betekenis moet hebben! Gelijkenissen zijn geen allegorieën. De relevante bijzonderheden in het verhaal van een gelijkenis versterken het centrale punt, het hoofdthema of de les van de gelijkenis. Daarom moeten wij niet aan elke bijzonderheid van het verhaal van een gelijkenis een geestelijke betekenis toeschrijven!

Ontdek en bespreek. Welke bijzonderheden in het verhaal van deze gelijkenis zijn echt relevant?

Aantekeningen.

De zaaier of boer. Sommige christenen geloven dat de man of boer in deze gelijkenis Jezus Christus vertegenwoordigt, omdat in de gelijkenis van het onkruid tussen de tarwe de zaaier van de tarwe Jezus Christus is. Maar dat zou betekenen dat Jezus Christus niet weet hoe het zaad ontkiemt, groeit en vrucht draagt. Dat zou een gedachte in de gelijkenis toevoegen die vreemd is aan de centrale of belangrijke boodschap van deze gelijkenis. Dus, in de gelijkenis van het zelfgroeïende zaad is "de zaaier" niet een essentiële of relevante bijzonderheid (detail). Hij vertelt alleen het verhaal van de gelijkenis.

Het zaad op de aarde geworpen. Jezus legt deze bijzonderheid ook niet uit. In het verhaal van de gelijkenis is dit het eerste stadium van het groeiproces en als zodanig wel een relevant detail. Het zaad moet verwant zijn aan het Koninkrijk van God, dat wil zeggen, aan Gods soevereine heerschappij in de harten en levens van mensen. Het kan een verwijzing zijn naar het Woord van God dat in de harten van mensen gezaaid wordt en dan vrucht draagt (Markus 4:14). Het kan ook een verwijzing zijn naar Gods genadige en soevereine werk door de Heilige Geest in de harten van individuen en zo de wereld overtuigen van zonde, gerechtigheid en oordeel (Johannes 16:8). Of het kan een verwijzing zijn naar Gods uitgebreide werk waarin Hij het evangelie en Zijn Woord van één plaats naar de volgende of van één natie naar een andere uitbreidt (Matteüs 24:14).

De groeistadia van de plant. De overgang van één groeistadium naar de volgende is met het blote oog niet waarneembaar. De verschillende stadia van het plant: de kiem, de halm, de aar, het volle koren in de aar, worden niet door Jezus uitgelegd. Zij versterken het idee van de potentiële kracht en vermogen van het zaad om door deze verschillende stadia te groeien tot rijpheid (volwassenheid) en de oogst. Dus, we moeten aan de verschillende groeistadia van de plant geen specifieke betekenissen toeschrijven. *Zij vertegenwoordigen niet specifiek identificeerbare geestelijke groeistadia in mensen of stadia in wereld evangelisatie.*

De oogst. Evenals in de gelijkenis van het onkruid tussen de tarwe, doet “de oogst” ons denken aan het laatste oordeel bij de wederkomst van Jezus Christus. Maar Jezus legt dit detail niet uit en past het ook niet toe. Het versterkt alleen het idee dat Gods soevereine werk door Zijn Woord in de harten en levens van mensen onweerstaanbaar is en door niets en niemand verhinderd kan worden! Het werk van God zal succesvol zijn en het zal vrucht dragen!

4. Bepaal de belangrijke boodschap van de gelijkenis.

Introductie. De belangrijke boodschap (de centrale boodschap of het hoofdthema) van de gelijkenis wordt gevonden in de uitleg of toepassing van de gelijkenis of in het verhaal van de gelijkenis zelf. Van hoe Jezus Christus Zelf Zijn gelijkenissen uitlegde of toepaste, weten wij hoe we gelijkenissen moeten uitleggen. *Een gelijkenis heeft meestal maar één hoofdthema, één belangrijke boodschap, één centrale les.* Daarom moeten wij niet proberen een geestelijke waarheid in elke bijzonderheid van het verhaal van een gelijkenis te vinden. Dus, bepaal de belangrijke boodschap van een gelijkenis.

Bespreek. Wat is de belangrijke boodschap van deze gelijkenis?

Aantekeningen.

De gelijkenis van het zelfgroeïende zaad in Markus 4:26-29 is een gelijkenis over “de groei in Gods Koninkrijk”.

De belangrijke boodschap van deze gelijkenis is de volgende. “Niet mensen, maar God alleen zorgt voor geestelijke groei en de vestiging en vooruitgang van Zijn Koninkrijk, dat wil zeggen, van Zijn heerschappij in de harten en levensterreinen van mensen op de aarde.”

Gods soevereine wil maakt dat het Woord van God in de Bijbel zijn steeds toenemende invloed gaat uitoefenen op de harten en levens van mensen en dus ook op de maatschappijen waar zij wonen. Dit feit is een enorme troost en bemoediging voor christenen. Christenen moeten geduldig wachten op de tijd van de oogst, omdat wanneer de oogsttijd aanbreekt, dan komt die in totale overwinning! Gods plan met betrekking tot Zijn Koninkrijk moet uitgevoerd worden en zal heel zeker uitgevoerd worden! De komst van Gods Koninkrijk is onweerstaanbaar!

- Het Koninkrijk van God is een Koninkrijk dat tegenwoordig aanwezig is - het is met de eerste komst van Jezus Christus gekomen!
- Het Koninkrijk van God is een Koninkrijk dat in voortdurende verandering is – het heeft steeds meer invloed om harten en levens van christenen te veranderen, het maakt hen steeds meer aan Christus gelijkvormig en maakt dat zij steeds meer vrucht dragen!
- Het Koninkrijk van God is een Koninkrijk dat steeds verder uitbreid – het verspreidt zich naar alle mensengroepen en volken op de aarde en naar een steeds groeiend aantal mensen op de aarde!
- Het Koninkrijk van God is een Koninkrijk dat toekomstig is – het zal bij de wederkomst van Jezus Christus een volledig en volmaakt Koninkrijk zijn. Een ontelbaar grote menigte van verlore mensen uit elke stam, taal, volk en natie zal voor de troon van Jezus Christus staan (Openbaring 7:9) en deze tegenwoordige (oude) aarde zal volkomen vernieuwd worden (2 Petrus 3:10-13)!

Het zaad groeit in overeenstemming met zijn eigen inherente, door God gegeven wetten, die de zaaier (boer) niet kan zien. Zo groeit ook Gods werk in Gods Koninkrijk in overeenstemming met Gods genadige en soevereine wil!

Één van de fundamentele kenmerken van Gods Koninkrijk is het besef en de erkenning dat God soeverein is. Zijn eeuwige plan/wil wordt in volkomen overeenstemming met Zijn macht uitgevoerd. De oprechte burgers van Gods Koninkrijk erkennen hun volkomen afhankelijkheid van God. Zij zijn van God afhankelijk voor hun verlossing van begin tot einde en voor hun geestelijke groei in elk aspect van hun leven. Zij zijn afhankelijk van God voor de vestiging van christelijke gemeenten overal en voor hun blijvende invloed in hun maatschappijen waarin zij leven. En zij zijn afhankelijk van God voor de uiteindelijke en onweerstaanbare voltooiing en vervolmaking van alle dingen!

5. Vergelijk de gelijkenis met vergelijkbare Bijbelgedeelten.

Introductie. Sommige gelijkenissen hebben overeenkomsten met elkaar en kunnen vergeleken worden. Maar de waarheid in alle gelijkenissen hebben vergelijkbare waarheden die in andere Bijbelgedeelten geleerd worden. Probeer belangrijkste verwijzingen in de Bijbel te vinden die je helpen om de gelijkenis uit te leggen. Vergelijk altijd de uitleg van een gelijkenis met het directe en duidelijke onderricht van de Bijbel.

Lees. Jesaja 55:10-11; 14:24,27; Psalm 138:8

Ontdek en bespreek. Hoe komt wat deze Bijbelgedeelten leren overeen met wat deze gelijkenis leert?

Aantekeningen.

In Jesaja 55:10-11 staat geschreven: “Want zoals regen of sneeuw neerdaalt van de hemel en daarheen niet terugkeert, maar de aarde doorvochtigt en maakt dat zij voortbrengt en doet opkomen, zaad geeft aan de zaaier en brood aan de eter, zo zal Mijn Woord zijn dat uit Mijn mond uitgaat: het zal niet vruchteloos tot Mij terugkeren, maar het zal doen wat Mij behaagt, en het zal voorspoedig zijn in hetgeen waartoe Ik het zend.” De woorden van God in de Bijbel zullen Gods doelen bereiken waartoe Hij ze uitzendt!

Zo zal God ook Zijn doel voor elk van Zijn kinderen vervullen en Hij zal nooit het werk van Zijn handen laten varen (Psalm 138:8)! Alles wat God begint, zal Hij ook voortzetten en voltooien (Filippenzen 1:6). Al Gods doelen zullen werkelijkheden worden en niemand kan Hem stoppen om Zijn doelen uit te voeren. “De HEERE van de legermachten heeft gezworen: Voorwaar zoals Ik het Mij voorgenomen heb, zo zal het gebeuren, en zoals Ik het besloten heb, zal het tot stand komen. Want de HEERE van de legermachten heeft het besloten, wie zou het dan verijdelen? En Zijn hand is uitgestrekt, wie zou die dan afwenden?” (Jesaja 14:24,27).

6. Maak een samenvatting van de belangrijkste leerstellingen in deze gelijkenis.

Bespreek. Wat zijn de belangrijkste onderwijzingen of boodschappen (lessen) van deze gelijkenis? Wat leerde Jezus Christus ons te *weten*, te *geloven*, te *zijn* en te *doen*?

Aantekeningen.

Deze gelijkenis is een waarschuwing tegen al te veel menselijke enthousiasme, idealisme en ongeduld met betrekking tot het werk van God. Mensen vragen: “Waarom vestigt God niet meteen of eerder Zijn finale en volmaakte Koninkrijk in deze gebroken wereld?” Deze vraag leidt tot ontmoediging, pessimisme, twijfel en het verlies van ijver en volharding. Maar deze gelijkenis wil weer onze pessimisme in een geloofwaardige optimisme en idealisme veranderen. Waar wij ook zaaien, daar zal ooit een oogst zijn! Zelfs al is er nog veel wat wij niet begrijpen. Gods plan en programma kunnen en zullen nooit falen!

Dit feit sluit niet uit dat christenen met God moeten meewerken (1 Korintiërs 3:6-9). Maar de gelijkenis van het zelfgroeïende zaad legt de nadruk op Gods soevereine werk in de harten en levens van mensen. Daarom zegt God, “Door terugkeer en rust zou u verlost worden, in stilheid en vertrouwen zou uw sterkte zijn” (Jesaja 30:15). Twijfel in de duisternis nooit wat God je in het licht heeft verteld!

B. DE GELIJKENIS VAN HET ZUURDEEG.

Lees. Matteüs 13:33; Lukas 13:20-21.

1. Begrijp het natuurlijke verhaal van de gelijkenis.

Bespreek. Wat zijn de levensechte elementen van het verhaal?

Aantekeningen.

Drie maten meel. De Bijbel zegt dat “een vrouw zuurdeeg in drie maten meel deed totdat het helemaal doorzuurd was.” “Een maat” (Aramees of Grieks: sata) wordt geschat op ongeveer een derde efa, ongeveer 7.3 liter. Dit is een groot hoeveelheid meel, in totaal ongeveer 22 liter (Genesis 18:6; Richteren 6:19; 1 Samuël 1:24).

Zuurdeeg. Zuurdeeg is een fermenterende substantie. De cellen daarvan ontspruiten wanneer ze in contact met suiker komen en gaan dan gisten. Zuurdeeg wordt gebruikt om wijn en brood te maken.

2. Bestudeer het verband en bepaal de elementen van de gelijkenis.

Ontdek en bespreek. Wat is de aanleiding, het verhaal en de uitleg of toepassing van deze gelijkenis?

Aantekeningen.

(1) De achtergrond van de gelijkenis is dezelfde als van de gelijkenissen in Matteüs 13:3-35 en Lukas 13:18-21.

Het toont aan dat Jezus de gelijkenis van het zuurdeeg en de gelijkenis van het mosterdzaad vertelde aan de schare in nauwe samenhang met de gelijkenis van de zaaier en de gelijkenis van het onkruid tussen de tarwe.

(2) Het verhaal van de gelijkenis staat in Matteüs 13:33 en Lukas 13:20-21.

(3) De uitleg of toepassing van de gelijkenis.

Jezus geeft geen uitleg aan deze gelijkenis. De betekenis van de gelijkenis moet dus vanuit het verhaal en het verband afgeleid worden. (Zie E).

3. Bepaal welke bijzonderheden in de gelijkenis relevant zijn.

Introductie. Telkens als Jezus zegt: “Het Koninkrijk van God is *als* ...” dan leert Hij aan mensen wat er gebeurt tijdens de heerschappij van God nu op deze aarde en wat er gaat gebeuren in het Koninkrijk van God in zijn definitieve fase bij de wederkomst van Christus. Op de laatste oordeelsdag zullen al de gebeurtenissen beschreven in de gelijkenissen al plaatsgevonden hebben. Dit betekent dat mensen die vandaag leven betrokken worden bij de gebeurtenissen die in de gelijkenissen beschreven worden! Elke gelijkenis van Jezus Christus heeft een boodschap voor jou en mij vandaag!!!

Ontdek en bespreek. Welke bijzonderheden in deze gelijkenis zijn echt essentieel of relevant?

Aantekeningen.

Het zuurdeeg. Het zuurdeeg is een relevant detail, omdat Jezus het Koninkrijk van God vergelijkt met het zuurdeeg. Maar dit detail wordt verschillend uitgelegd door verschillende christenen. In de Bijbel kan een bepaald symbool een goede of een slechte betekenis hebben, afhankelijk van het verband waarin het staat. Bijvoorbeeld, het symbool van “een slang” is *slecht* in Genesis 3:13, omdat het daar de satan vertegenwoordigt die Eva heeft misleid om te zondigen. (De slang is ook een slecht symbool in Psalm 140:3; Spreuken 23:32, Jesaja 27:1, Matteüs 23:33, 2 Korintiërs 11:3 en in Openbaring 12:9). Maar het symbool van “een slang” is goed in Numeri 21:8, omdat het daar Jezus Christus vertegenwoordigt die aan het kruishout verhoogd werd. (De slang is ook een goed symbool in Johannes 3:14). Zo ook vertegenwoordigt het woord “leeuw” de satan in 1 Petrus 5:8 en Jezus Christus in Openbaring 5:5.

Zo is het symbool van “zuurdeeg” *slecht* in Matteüs 16:6, waar Jezus waarschuwt tegen het onderricht van de Farizeeën en Sadduceeën. Hun onderricht bestond uit menselijke pogingen om gerechtvaardigd (gered, verlost, behouden) te worden door hun godsdienst die bestond uit het uiterlijk onderhouden van honderden door mensen gemaakte wetten. Zij hadden een hekel aan een volkomen toewijding aan de waarheid en gerechtigheid. Jezus noemde hun onderricht en godsdienst ‘zuurdeeg’, omdat de slechte invloed van hun onderricht langzaam en bijna ongemerkt doordrong tot de levens van mensen. Het symbool “zuurdeeg” heeft ook een *slechte* betekenis in 1 Korintiërs 5:6-8, waar de apostel Paulus de verkeerde soort van roemen met betrekking tot het bezit van bepaalde geestesgaven afwijst, omdat dat tezelfdertijd interne verdeeldheid en zelfs seksuele immoraliteit in de gemeente veroorzaakte. De belangrijkste ondeugd van de christenen te Korinte was hun geestelijke hoogmoed.

Maar in de gelijkenis van “het zuurdeeg” heeft het symbool “zuurdeeg” een goede betekenis. Jezus leert duidelijk dat “het zuurdeeg” het Koninkrijk van God vertegenwoordigt, dat wil zeggen, het koningschap van Jezus Christus dat in de harten van christenen erkend en in hun levens gemanifesteerd wordt. “Zuurdeeg” heeft de eigenschap om te gisten, totdat het tot de hele klomp deeg is doorgedrongen. Dus, “zuurdeeg” vertegenwoordigt de transformerende invloed van het Koninkrijk (of koningschap) van God in iemands leven!

4. Identificeer de belangrijke boodschap van de gelijkenis.

Bespreek. Wat is de belangrijke boodschap van deze gelijkenis?

Aantekeningen.

De gelijkenis van het zuurdeeg in Lukas 13:20-21 is een gelijkenis over “de groei van Gods Koninkrijk”.

De belangrijke boodschap van deze gelijkenis is de volgende: “Wanneer het koningschap van God eenmaal in het hart van een christen gevestigd is, zal het zijn proces van invloed doorzetten totdat het alles veranderd en vernieuwd heeft!”

Deze gelijkenis legt de nadruk op de inwendige groei van het Koninkrijk van God (zie Lukas 17:21). De heerschappij van God in de harten van christenen zal elk terrein van hun persoonlijke leven beïnvloeden en hen verlossen, bewaren en elk aspect van hun persoonlijkheid, karakter, gedrag, relaties, werk en bediening herscheppen (veranderen en vernieuwen).

Eén van de fundamentele kenmerken van Gods Koninkrijk is het besef en de erkenning van het soevereine werk van God in de inwendige groei van Zijn koninkrijk. De echte burgers van Gods Koninkrijk erkennen de soevereiniteit van God in alle zaken met betrekking tot de inwendige groei van Zijn Koninkrijk (koningschap). De definitieve en volmaakte fase van het Koninkrijk van God zal doordringen tot de hele persoonlijkheid van iedereen die een deel zal zijn van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Christenen zullen volkomen gelijkvormig aan Jezus Christus (in Zijn menselijke natuur) zijn (2 Korintiërs 3:18; 1 Johannes 3:1-3).

C. DE GELIJKENIS VAN HET MOSTERDZAAD

Lees Matteüs 13:31-32, Markus 4:30-32; Lukas 13:18-19.

1. Begrijp het natuurlijke verhaal van de gelijkenis.

Bespreek. Wat zijn de levensechte elementen van het verhaal?

Aantekeningen.

Het mosterdzaad. Dit zaad komt oorspronkelijk uit Egypte en is het kleinste zaad dat in de tuin gezaaid wordt. Spreekwoordelijk is “het mosterdzaad” een aanduiding voor alles wat aan het begin klein is. Hoewel klein en zonder betekenis aan het begin, groeit het mosterdzaad totdat het een grote boom wordt.

De mosterdboom. In Palestina is de mosterdboom een grote struik en kan een hoogte van vijf meter halen. In de herfst worden zijn takken hard en stug zodat allerlei vogels daarin komen schuilen. De Bijbel zegt, “De vogels maken hun tent in zijn takken”. Dus, de vogels zoeken een schuilplaats voor de storm, vinden schaduw tegen de hitte van de zon en rusten daarin uit. De vogels eten ook de kleine zwarte zaadjes die zij eerst van de peulen losmaken, maar deze eigenschappen worden niet in de gelijkenis genoemd. Dus, alles bijeengenomen is de mosterdboom een fantastische plaats om je thuis te laten voelen!

2. Bestudeer het verband en bepaal de elementen van de gelijkenis.

Ontdek en bespreek. Wat is de aanleiding, het verhaal en de uitleg of toepassing van deze gelijkenis?
Aantekeningen.

- (1) De achtergrond van de gelijkenis is dezelfde als de achtergrond voor de andere gelijkenissen in Matteüs 13:3-35 en Lukas 13:18-21.**

Het toont aan dat Jezus de gelijkenissen van het zuurdeeg en de gelijkenis van het mosterdzaad aan de schare mensen verteld heeft in nauwe samenhang met de gelijkenis van de zaaier en de gelijkenis van het onkruid tussen de tarwe.

- (2) Het verhaal van deze gelijkenis staat in Matteüs 13:31-32, Markus 4:30-32 en Lukas 13:18-19.**

- (3) De uitleg of toepassing van de gelijkenis.**

Jezus geeft geen uitleg aan deze gelijkenis. De gelijkenis moet dus vanuit het verhaal en het verband afgeleid worden. (Zie E).

3. Bepaal welke bijzonderheden in de gelijkenis relevant zijn.

Ontdek en bespreek. Welke bijzonderheden in het verhaal van deze gelijkenis zijn echt relevant?
Aantekeningen.

Het mosterdzaad. Dit is een relevant detail, omdat het Koninkrijk van God met het mosterdzaad vergeleken werd. Omdat het mosterdzaad de kleinste van alle zaden van tuinplanten is, vertegenwoordigt het mosterdzaad het onbeduidende kleine begin van het Koninkrijk van God in de wereld.

De mosterdboom. Dit is ook een relevant detail, omdat het mosterdzaad een nuttige mosterdboom werd. Omdat de mosterdboom een woonplaats (een thuis) geeft aan alle vogels in de lucht, vertegenwoordigt de mosterdboom de geweldige grote resultaten van het Koninkrijk van God in de wereld.

4. Bepaal de belangrijke boodschap van de gelijkenis.

Bespreek. Wat is de belangrijke boodschap van deze gelijkenis?
Aantekeningen.

De gelijkenis van het mosterdzaad in Markus 4:30-32 is een gelijkenis over “de groei van Gods Koninkrijk”.

De belangrijke boodschap van de gelijkenis is de volgende. “Hoewel het Koninkrijk van God een onbeduidend klein begin had, groeit het totdat het enorme groot resultaten in de wereld heeft!”

Deze gelijkenis legt de nadruk vooral op de zichtbare en uiterlijke groei van het Koninkrijk van God (zie Matteüs 24:14). De heerschappij van God in de harten en levens van christenen zal uiteindelijk elk levensterrein beïnvloeden. Het zal veel andere mensen in de wereld redden (verlossen, behouden), hen bewaren en het gezinsleven, het onderwijs, de gezondheidsinstellingen, de overheid, het rechtstelsel, de industrie en handel, enz. vernieuwen. Het zal leiden tot stichten van nieuwe gemeenten overal in de wereld en de bekering van ontelbaar aantal mensen in alle godsdiensten, landen en culturen.

Eén van de fundamentele kenmerken van Gods Koninkrijk is het besef en de erkenning dat de uitwendige groei van Gods Koninkrijk het soevereine werk van God is. De ware burgers van Gods Koninkrijk erkennen Gods soevereiniteit in alle zaken die betrekking hebben op de uitwendige uitbreiding van het Koninkrijk van God. Het Koninkrijk van God in zijn definitieve fase zal alles in de nieuwe hemel en de nieuwe aarde omvatten. Alle dingen in het universum en op de aarde zullen onder één Hoofd, Jezus Christus, gebracht worden (1 Korintiërs 15:25; Efeziërs 1:10). Christenen uit al de verschillende volken in de wereld zullen de heerlijkheid en eer van hun cultuur in Gods Koninkrijk brengen (Openbaring 21:24-27). Zij zullen elke gedachte gevangen nemen om die te brengen tot de gehoorzaamheid aan Christus (2 Korintiërs 10:3-6). Niets dat tot zonde verleidt of onrein is zal in het Koninkrijk van God in zijn definitieve en volmaakte fase binnenkomen (Matteüs 13:41; Openbaring 21:27).

D. EEN VERGELIJKING TUSSEN DE DRIE GELIJKENISSEN VAN GROEI

Ontdek en bespreek. Hoe kunnen deze drie gelijkenissen met elkaar vergeleken worden?
Aantekeningen.

- (1) De gelijkenis van de zaaier.**

Lees Markus 4:3-9. Deze gelijkenis legt de nadruk op de verantwoordelijkheid van de mens met betrekking tot het zaad, het Woord van God. Het zaad kan niet ontspruiten, groeien en vrucht dragen tenzij het in goede aarde valt. Dit betekent dat het evangelie of de boodschap van het Nieuwe Testament alleen vrucht zal dragen als het hart van de mens er goed op reageert. De mens heeft altijd de verantwoordelijkheid om goed te reageren op het Woord van God. Eens vroeg een wetgeleerde aan Jezus, “Meester, wat moet ik doen om het eeuwige leven te beërven?” Jezus zei tegen hem, “Wat staat er in de Wet geschreven? Wat leest u daar?” Hij antwoordde, “U zult de Heere, uw God, liefhebben met heel uw hart, met heel uw ziel, met heel uw kracht en met heel uw verstand, en uw naaste als uzelf.” Jezus prees hem en daagde hem

uit, “Doe dat en u zult leven” (Lukas 10:25-28). De prediker of leraar van Gods Woord moet niet alleen het Woord van God uitleggen, maar altijd de toehoorders uitdagen om gunstig te reageren op het Woord van God!

(2) De gelijkenis van het zelfgroeïende zaad.

Lees Markus 4:26-29. Deze gelijkenis legt de nadruk op de soevereiniteit van God met betrekking tot het zaad, de vestiging en de vooruitgang van het Koninkrijk door Zijn Woord en Zijn Geest. Geen mens, maar God alleen zorgt voor de fysieke groei in Zijn schepping en voor de geestelijke groei in Zijn Koninkrijk! God alleen zorgt voor de vestiging en vooruitgang van Zijn koningschap in de harten en levensterreinen van mensen. Door Zijn soevereine wil krijgt het geestelijke zaad, het Woord van God, een steeds in kracht groeiende invloed in de harten van mensen en daardoor ook in de menselijke maatschappij.

(3) De gelijkenis van het zuurdeeg en de gelijkenis van het mosterdzaad.

Lees Markus 4:30-32 en Matteüs 13:31-34. De gelijkenis van de zaaier en de gelijkenis van het zelfgroeïende zaad leggen de nadruk op wat de mens behoort te doen en op wat God doet met betrekking tot Zijn Woord op het gebied van geestelijke groei en het dragen van vrucht. De gelijkenissen van het zuurdeeg en de gelijkenis van het mosterdzaad, echter, leggen de nadruk op het overvloedige resultaat van geestelijke groei als de mens met God meewerkt.

Filippenzen 2:12-13 zegt, “Daarom ... werk aan uw eigen zaligheid met vrees en beven, want het is GOD Die in u werkt zowel het willen als het werken, naar Zijn welbehagen.” Dus, wanneer je bezig bent om je eigen verlossing uit te werken (de gelijkenis van de zaaier), *omdat God in je werkt (de gelijkenis van het zelfgroeïende zaad), dan zullen overvloedige inwendige groei (de gelijkenis van het zuurdeeg) en uitgebreide uitwendige groei (de gelijkenis van het mosterdzaad) het definitieve resultaat zijn!* De gelijkenis van het zuurdeeg legt de nadruk op de inwendige groei (transformatie, verandering) die de heerschappij van God in de harten en levensterreinen van mensen teweegbrengt. De gelijkenis van het mosterdzaad legt de nadruk op de uitwendige groei (uitbreiding), die de heerschappij van God in elke land in de wereld teweegbrengt.

E. EEN SAMENVATTING VAN DE BELANGRIJKE LESSEN VAN DE GELIJKENISSEN OVER GROEI IN GODS KONINKRIJK.

Besprek. Wat zijn de belangrijke lessen of boodschappen van de gelijkenissen over groei? Wat leerde Jezus Christus ons om te weten, te geloven, te zijn en te doen?

Aantekeningen.

(1) De belangrijke boodschap.

De belangrijke boodschap van deze gelijkenissen over de groei van Gods Koninkrijk is de volgende: “Wanneer de gunstige reactie van een mens op Gods Woord meewerkt met Gods onweerstaanbare werk in zijn hart en leven, zal overvloedige inwendige groei in zijn hart en levensterreinen en uitwendige groei op elk terrein van de menselijke maatschappij het resultaat zijn.”

Filippenzen 2:12-13 zegt, “Werk aan uw eigen zaligheid met vrees en beven, want het is GOD Die in u werkt zowel het willen als het werken, naar Zijn welbehagen (doel, bedoeling, vastberadenheid).” Wanneer een mens gewillig meewerkt met Gods soevereine werk in hem, dan is overvloedige groei het resultaat!

De gelijkenis van de zaaier legt de nadruk op de juiste menselijke reactie (respons) ten aanzien van Gods Woord (de Bijbel). De gelijkenis van het zelfgroeïende zaad legt de nadruk op het onweerstaanbare soevereine werk van God door Zijn Woord en Geest in mensen in de wereld. De gelijkenis van het zuurdeeg legt de nadruk op de inwendige groei (transformatie, verandering) die door de soevereine heerschappij van God in de persoonlijke levens van mensen tot stand komt. En de gelijkenis van het mosterdzaad legt de nadruk op de uitwendige groei (uitbreiding) die door de soevereine heerschappij van God in de hele menselijke maatschappij in de wereld tot stand komt.

(2) Geestelijke groei is een geheimenis.

Markus 4:26-27 spreekt over de geheimenis of mysterie van groei. Niemand kan het geheim van fysieke of geestelijke groei volledig uitleggen. Mensen nemen wel groei en het dragen van vrucht waar, maar kunnen niet maken dat een mens gaat groeien en vrucht draagt. Johannes 15:5 zegt heel duidelijk dat een mens uit zichzelf “niets” (wat eeuwige waarde heeft) kan doen. Een mens kan zich alleen tot God keren met een waar geloof als God hem de genade en kracht (vermogen) geeft om dat te doen. Hij kan zich niet bekeren tenzij God hem doet wedergeboren (van boven geboren) worden (Jeremia 31:18; Johannes 3:3-8; 1 Korintiërs 4:7; Efeziërs 2:8; Filippenzen 1:29; 2:12-13; 4:13).

Het is alleen door de soevereine wil van God dat Gods woorden in de Bijbel een steeds in kracht groeiende invloed op de harten en levensterreinen van mensen en op de menselijke maatschappijen in de wereld krijgen. Christenen kunnen het evangelie verkondigen aan verloren mensen en verlorene mensen tot discipelen van Jezus Christus maken. Maar christenen kunnen *niet* wedergeboren worden, doen groeien of vrucht doen dragen. God alleen zorgt voor dit soort groei (1 Korintiërs 3:5-9)! Christenen moeten Gods werk overlaten aan God en hun vertrouwen stellen in God en Zijn werk in de harten en levens van mensen!

(3) Het Woord van God heeft enorme potentiële kracht.

Markus 4:28 spreekt over de potentiële kracht van het zaad, dat wil zeggen, van het Woord van God. Zonder enige menselijke hulp weet het Woord van God precies wat het moet doen, wanneer het dat moet doen en hoe het dat moet doen (Jesaja 55:10-11)! Het Woord van God werkt op een onweerstaanbare en soevereine wijze in de harten van mensen (Jeremia 23:28-29; Hebreëën 4:12). Het Woord van God verspreidt zich van één mens naar een volgende en van één volk naar een ander volk (Handelingen 19:10,20). Het Woord van God laat zijn kracht en invloed steeds meer voelen op elk levensterrein (1 Petrus 1:22 - 2:3). Daarom zetten christenen zich in om het Woord van God te verkondigen (te verspreiden) en te zorgen dat het Woord van God op elk levensterrein als gezin, gemeente, overheid, onderwijs, landbouw, industrie, handel en massa media, enz. herkend, erkend en zelfs gehoorzaam wordt.

(4) De oogst bij de wederkomst zal de uiteindelijke overwinning zijn.

Markus 4:29 spreekt over de uiteindelijke overwinning bij de oogst aan het einde van de wereldgeschiedenis. De volledige overwinning van het Koninkrijk van God is absoluut zeker! De oogst komt steeds dichterbij. Op de door God bestemde tijd zal Jezus Christus terugkeren, allen die in de wereldgeschiedenis in Jezus Christus geloven voor de troon van Zijn heerlijkheid in de lucht (1 Tessalonicenzen 4:17) bijeenbrengen (Matteüs 25:31-33) en ná het laatste oordeel met het Nieuwe Jeruzalem op de nieuwe aarde neerdalen (Openbaring 21:1-5). Dan is het Koninkrijk van God in zijn definitieve fase een werkelijkheid geworden. Gods plan en programma met betrekking tot Zijn Koninkrijk moet uitgevoerd worden en zal heel zeker uitgevoerd worden!

(5) Het Koninkrijk van God wordt van buiten af gevestigd door inzaaien.

De gelijkenis van de zaaier, de gelijkenis van het onkruid tussen de tarwe, de gelijkenis van het zuurdeeg en de gelijkenis van het mosterdzaad leren allen dat telkens wanneer Jezus Christus als Verlosser en Heer (Koning) binnenkomt in menselijke harten en levens, dit gebeurt door inzaaien van buiten af! Niemand kan zichzelf aan zijn eigen haar omhoog hijsen! Zo kan ook niemand in het Koninkrijk van God binnendringen door zijn eigen plannetjes, methodes en inspanningen! Niemand kan langs een of ander ladder (van de wet, van godsdienstige of goede werken of van religie) omhoog klimmen naar God. God neemt het soevereine initiatief en trekt mensen naar Jezus Christus (Johannes 6:44,37). God neemt het initiatief om iemand naar andere mensen uit te sturen om het zaad van het evangelie te zaaien. Zij verkondigen het evangelie voordat anderen met geloof en bekering erop kunnen reageren (Handelingen 13:46-48; Romeinen 10:14-17; Efeziërs 2:8; Filippenzen 1:29). God werkt onweerstaanbaar om door Zijn Heilige Geest het zaad van Gods Woord te doen ontkiemen, te doen groeien en te doen vrucht dragen (Jesaja 55:10-11; 2 Tessalonicenzen 2:13-15).

(6) Het Koninkrijk van God werkt van binnenuit naar buiten.

De gelijkenis van het zuurdeeg en de gelijkenis van het mosterdzaad leren dat de soevereine heerschappij van Jezus Christus van binnenuit naar buiten werkt als die eenmaal door het Woord van God en het werk van de Heilige Geest in het hart van een mens gevestigd is! De heerschappij van Jezus Christus in zijn hart en leven zal doorgaan met zijn proces van invloed totdat die alles heeft veranderd en vernieuwd. “Het koninkrijk van God is binnen in u” (Lukas 17:21) dringt door tot elk aspect van het wezen van de christen en leidt tot de verandering van zijn denken, motieven, houdingen, persoonlijkheid en karakter; en van zijn spreken, gedrag, relaties en bedieningen evenals zuurdeeg de hele klomp deeg doorzuurt. Het “Koninkrijk van God binnen in je” oefent zijn invloed uit op je persoonlijk leven, op je omstandigheden, je familieleven, je leven in de maatschappij evenals de mosterdboom een woonplaats wordt voor allerlei vogels in de lucht.

Het koningschap van Jezus Christus is bezig om elk terrein van het menselijke leven op de aarde te veroveren. In 2 Korintiërs 10:5 stelt de apostel Paulus het doel voor elk christen arbeider als volgt: “Wij breken valse redeneringen (argumenten tegen Bijbel, Christus en christenen) af en elke hoogte (pretentie, aanspraak van niet christenen) die zich verheft tegen de kennis van God (de Bijbel), en wij nemen elke gedachte gevangen om die te brengen tot de gehoorzaamheid aan Christus.” Het Koninkrijk van God brengt niet alleen mensen in een persoonlijke relatie tot God, maar heeft de bedoeling om elke gedachte te onderwerpen aan Gods heerschappij in overeenstemming met de gedachten van Jezus Christus. Het Koninkrijk (koningschap) van Christus brengt steeds meer tongen die Jezus Christus als Heer (Koning) belijden en steeds meer knieën die voor Jezus Christus als de Heer (Koning) buigen (Filippenzen 2:9-11).

Het grote resultaat in het Koninkrijk van God in de wereld is dat elk aspect van de menselijke cultuur en menselijke ondernemingen een zegen begint te worden. Niet alleen de Kerk/Gemeente, maar ook de wetenschap, kunst, literatuur, onderwijs, landbouw, handel, industrie, overheid, justitie en alle andere menselijke ondernemingen beginnen een zegen te worden door de activiteiten van christenen in de maatschappij! Gedurende de hele christelijke geschiedenis hebben christenen groot invloed gehad op het tot stand komen van ziekenhuizen, zorg voor gehandicapten, de afschaffing van de slavernij, het herstel van de rechten van de vrouw, de mensenrechten, de opheffing van armoede, het onderwijs aan ongeletterde mensen, enz. Christenen hebben een grote invloed op de bevordering van eerlijkheid en de weerstand tegen corruptie in alle vormen in de overheid en zakenwereld, de behandeling van krijgsgevangenen, de werkende klasse en de onbevoorrechte mensen in de maatschappij. Het Koninkrijk van God bevordert waarheid, liefde, heiligheid, trouw, oprechtheid, moed, gerechtigheid enz. op de hele aarde! De Bijbel leert niet dat deze ideale omstandigheden volledig bereikt zullen worden vóór de wederkomst van Christus. Alleen door de heftige gebeurtenissen bij de wederkomst van Jezus Christus, zal het Koninkrijk van God in zijn definitieve en volmaakte fase (vorm) tot stand komen! Intussen vindt

de groei van het Koninkrijk van God plaats door de verkondiging van het Woord van God en door de gehoorzaamheid van christenen aan het Woord van God.

(7) De uitwendige manifestatie van het koninkrijk van God vindt geleidelijk plaats.

De gelijkenis van het mosterzad leert dat het Koninkrijk van God slechts heel klein begint, maar dat dit onbeduidende begin tot grote resultaten gaat leiden. Deze “geheimenis” of “mysterie” (Matteüs 13:11) heeft verdere verduidelijking en nadruk nodig.

De trouwe volgelingen van Jezus Christus zijn soms erg ongeduldig. Relatief gesproken was hun groep zo klein en zwak dat zij dikwijls bijna tot wanhoop gedreven werden. Zij gingen soms op zoek naar revolutionaire veranderingen en heftige, schokkende gebeurtenissen die meteen of in elk geval gauw moesten plaatsvinden (Matteüs 21:8-9; Lukas 9:54; Johannes 6:15; Handelingen 1:6). Zij verwachtten dat Jezus Christus meteen of in elk geval heel gauw zou terugkeren om de hele wereld op zijn kop te zetten, Zijn volk in Zijn Koninkrijk bijeen te brengen en Zijn vijanden te vernietigen (zie Matteüs 3:10-12).

Misschien dachten zij aan de oudtestamentische profetieën over de verheerlijking van Israël, Israëls uitbreiding naar de volken en Israëls wereldwijde invloed gedurende de messiaanse periode (Genesis 22:17-18; Psalm 72:8-11; zie Jesaja 54:2-3; Jesaja hoofdstuk 60-62; Jeremia 31:31-40; 32:36-44; Amos 9:11-15; Micha 2:12-13; 4:1-8; Micha hoofdstuk 5; Zacharia hoofdstuk 2; 8:18-23, enz.). Bijvoorbeeld “Dan zullen veel volken komen en machtige heidenvolken, om de HEERE van de legermachten in Jeruzalem te zoeken en om het aangezicht van de HEERE gunstig te stemmen. Zo zegt de HEERE van de legermachten: In die dagen zal het gebeuren dat tien mannen uit alle talen van de heidenvolken vastgrijpen, ja, de punt van de mantel van een Joodse man zullen zij vastgrijpen, en zeggen: Wij gaan met u mee, want wij hebben gehoord dat God met u is” (Zacharia 8:22-23). Toen de Joden en de volgelingen van Jezus Christus later over deze Bijbelgedeelten in het Oude Testament nadachten, hebben zij die dikwijls uit hun verband getrokken of uitgelegd zonder het licht van de nieuwtestamentische openbaring aangaande Israël.

Hetzelfde Oude Testament leert dat geestelijk grote resultaten voortkomen uit een klein begin (zie Jesaja 1:8-9; 11:1; 53:2-3; Ezechiël 17:22-24; Daniël 2:34-35,44; Zacharia 4:10). Bijvoorbeeld: “Zo zegt de Heere HEERE: Ik zal Zelf een deel van de kruin van de hoge ceder nemen en in de grond zetten. Van de top met zijn jonge loten zal Ik een breekbaar twijgje afplukken en Ik zal dat Zelf op een hoge en verheven berg planten. Het zal takken dragen, vruchten vormen en een machtige ceder worden, zodat daaronder allerlei soorten vogels zullen wonen: in de schaduw van zijn takken zullen zij wonen. Dan zullen alle bomen van het veld weten dat Ik, de HEERE, de boom die hoog van stam is, vernederd heb. De boom die laag van stam is, heb Ik verheven, de jonge boom doen verdorren en de verdorde boom heb Ik doen uitlopen. Ik, de HEERE, heb gesproken en zal het doen” (Ezechiël 17:22-24).

De waarheid dat het Koninkrijk van God vanuit een heel klein begin zal groeien tot heel grote resultaten wordt in het Nieuwe Testament bevestigd. Lukas 12:32 zegt, “Wees niet bevreesd, *kleine kudde*, want het heeft uw Vader behaagd u *het Koninkrijk* te geven.” En in 1 Korintiërs 1:26-31 lezen we, “Let namelijk op uw roeping, broeders, er zijn onder u niet veel wijzen naar het vlees (naar menselijke standaarden); niet veel machtigen, niet veel aanzienlijken. Maar het dwaze van de wereld heeft God uitverkoren om de wijze te beschamen, en het zwakke van de wereld heeft God uitverkoren om het sterke te beschamen; En het onaanzienlijke van de wereld en het verachte heeft God uitverkoren, en wat niets is, om wat iets is, teniet te doen, opdat geen vlees (mens) voor Hem zou roemen.”

De gelijkenissen over groei in het Nieuwe Testament leren dat Gods heerschappij van genade bestemd is om vooruit te gaan en steeds meer mensen en hun harten en levensterreinen te overwinnen, ongeacht hoe veracht en onbenullig zij aan het begin schijnen te zijn. Zij sporen de volgelingen van Jezus Christus aan om geduldig te zijn, te blijven geloven en gehoorzamen, te volharden om te bidden en het evangelie te verkondigen, omdat Gods plan en programma niet kan en niet zal falen! Wanneer het evangelie van het Koninkrijk (het koningschap van Jezus Christus) van God in heel de wereld gepredikt is tot een getuigenis voor alle volken, zal het einde definitief komen (Matteüs 24:14)!

5	GEBED (8 minuten)	[REACTIES] GEBED IN ANTWOORD OP GODS WOORD
----------	--------------------------	---

Bid met elkaar als antwoord op wat God zegt. Laat iedereen in de kring om de beurt kort (in één of twee zinnen) bidden en naar God toe reageren op wat hij in deze bijeenkomst van Hem leerde.

6	VOORBEREIDING (2 minuten)	[OPDRACHTEN] VOOR DE VOLGENDE BIJeenKOMST
----------	----------------------------------	--

Deel de voorbereiding voor de volgende keer uit op een strookje papier of laten de groepsleden het opschrijven.

1. Toewijding. Wijd je toe steeds discipelen te maken, de gemeente van Jezus Christus op te bouwen en het Koningschap van Jezus Christus te verkondigen.
2. Verkondig, onderricht of bestudeer “de gelijkenissen over groei in Gods Koninkrijk” samen met een persoon of een kleine groep mensen.

3. Persoonlijke tijd met God. Heb stille tijd met God uit ongeveer een half hoofdstuk per keer uit **1 Samuël 15, 16, 17 en 18**. Maak gebruik van het uitgekozen Bijbelvers of de favoriete waarheid methode en maak korte aantekeningen.
4. Memorisatie. **(4) Romeinen 2:15**. Repeteer elke dag de laatste vijf Bijbelverzen die je uit je hoofd geleerd hebt.
5. Bijbelstudie. Bereid de volgende Bijbelstudie thuis voor. **Romeinen 3:1-20**.
Maak gebruik van de vijf stappen methode en maak korte aantekeningen.
6. Gebed. Bid voor iemand of iets deze week en zie uit naar wat God doet (Psalm 5:4).
7. Houd je aantekeningen in je notitieboek goed bij. Doe dat ook voor je aantekeningen over stille tijd, memorisatie, deze gelijkenis en deze voorbereiding.